

Notació musical del barroc

Codi: 100663

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500240 Musicologia	OT	3	0
2500240 Musicologia	OT	4	0

Professor de contacte

Nom: Bernat Cabré Cercos

Correu electrònic: Bernat.Cabre@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

Tenir un nivell de llenguatge musical equivalent a grau mitjà com a mínim.

Usuari d'algun programa d'edició musical: Finale, Sibellius o similar.

Objectius

- Coneixement de la notació del barroc amb incidència en especial en la notació hispànica.
- Contextualització històrica i litúrgica del repertori treballat.
- Transcripció a partir de fonts primàries.
- Aproximació a l'edició crítica musical.

Competències

Musicologia

- Aplicar els coneixements adquirits en relació amb les principals tècniques de catalogació, transcripció, edició crítica, estudi, anàlisi i difusió del patrimoni musical.
- Conèixer i comprendre l'evolució històrica de la música i les seves característiques tècniques, estilístiques, estètiques i interpretatives des d'una perspectiva diacrònica.
- Demostrar un nivell suficient de coneixement del llenguatge i la teoria musicals històrics i actuals, incloent-hi els rudiments de l'harmonia i el contrapunt, per abordar amb propietat l'estudi de les composicions.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Generar propostes innovadores i competitives en la recerca i en l'activitat professional.
- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.

- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.

Resultats d'aprenentatge

1. Distingir històricament els diferents sistemes de notació musical
2. Familiaritzar-se amb les edicions de música antiga.
3. Identificar el context en què s'inscriuen els processos històrics
4. Identificar i contrastar diferents grafies musicals del barroc.
5. Identificar les idees principals i les secundàries i expressar-les amb correcció lingüística.
6. Implementar l'elaboració de projectes de contingut musicològic, amb la realització d'un pla de treball i una metodologia adequats a l'objecte i el temps d'estudi.
7. Interpretar els textos teòrics més importants de cada època.
8. Presentar treballs en formats ajustats a les demandes i els estils personals, tant individuals com en grup petit.
9. Redactar projectes crítics de contingut musicològic, ordenats i planificats de manera eficient.
10. Transcriure els principals sistemes d'escriptura de la música occidental segons les convencions de la notació i l'edició modernes.
11. Utilitzar amb propietat el vocabulari relatiu a la paleografia musical.

Continguts

- Àmbit historiogràfic:
 - Concepte i cronologia del Barroc
 - Litúrgia cristiana: configuració fins a la reforma del Concili de Trento
- Àmbit teòric:
 - Repertori: tipus i gèneres
 - Elements teòrico-musicals
 - Claus
 - Àmbits vocals i instrumentals
 - La modalitat
 - Metre binari
 - Metre ternari
- Àmbit pràctic:
 - Transcripció i edició de:
 - Música vocal:
 - Proporció major
 - Proporció menor
 - Música instrumental:
 - Tabulatura per a guitarra
 - Tabulatura germànica per a orgue
 - Xifra hispànica:
 - Arpa
 - Orgue

Metodologia

Els blocs temàtics de es desenvoluparan a partir de classes teòriques i pràctiques.

Els continguts de l'àmbit pràctic consistiran en transcripcions a notació moderna dels fragments o peces musicals manuscrites o impreses proposades al Campus Virtual de l'assignatura.

L'alumnat haurà de resoldre satisfactòriament tots els exercicis de transcripció que s'encarreguin com a deures de classe.

Aquests exercicis s'hauran d'editar amb aplicacions professionals (Finale o Sibelius, preferentment) d'acord amb els criteris editorials d'edició de música històrica.

El seu lliurament s'haurà de fer en els terminis fixats prèviament.

Aquests exercicis requereixen una dedicació no inferior a tres hores dos dies a la setmana, com també el maneig de la Bibliografia bàsica recomanada.

Com a treball final d'assignatura l'alumnat haurà de realitzar una transcripció i edició d'una obra íntegra.

Aquest treball s'haurà de realitzar seguint els criteris adquirits al llarg del curs i a partir d'una font original proposada pel professor.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Sessions presencials: pràctiques i teòriques	42	1,68	1, 4, 10
Tipus: Supervisades			
Seminaris i tutories	8	0,32	2, 6, 8, 9
Transcripció i edició d'una obra a partir d'una font original.	12	0,48	1, 4, 8, 9, 10
Tipus: Autònomes			
Estudi personal, lectura i preparació.	8	0,32	2, 3, 7
Realització d'exercicis de transcripció musical	15	0,6	1, 8, 10

Avaluació

L'avaluació consistirà en la valoració ponderada de les següents activitats formatives:

1. L'assistència i participació activa a classe, com també la realització de les transcripcions del curs (35 %).
2. La realització de dos exàmens parcials (25 % cadascun). Els dos exàmens consistiran en la realització de transcripcions d'un o diversos fragments musicals.
3. Realització de la transcripció d'una obra a partir d'una font original (15 %).

Per calcular la nota final de l'assignatura cal aprovar totes les activitats avaluable (els dos exàmens parcials i el bloc d'exercicis de classe per separat). En cas contrari caldrà anar a revaluació.

- No es contemplarà la realització de treballs o exercicis extraordinaris pel no lliurament o suspens d'alguna activitat.
- Per poder optar a revaluació s'haurà d'haver realitzat els dos exàmens parcials, haver lliurat la meitat dels exercicis de classe dins els terminis prefixats i haver realitzat el treball final.
- En la revaluació es podrà assolir una qualificació màxima de 5 dels continguts a recuperar.

- Procediment de revisió de qualificacions: el dia de revisió dels exàmens serà comunicat el dia de la seva realització presencialment.
- Criteris per a la consideració de «no avaluable»: serà considerat «no avaluable» l'alumnat que no s'hagi presentat a cap dels dos exàmens parcials (o que els hagi retornat abans de deu minuts del seu començament), que hagi lliurat menys de la meitat dels exercicis de classe o que no hagi realitzat el treball final.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Assistència i participació	10%	42	1,68	1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 11
Primer examen parcial	25 %	1,5	0,06	1, 4, 10, 11
Realització dels exercicis de transcripció musical «Deures»	25%	8	0,32	8, 10
Segon examen parcial	25 %	1,5	0,06	1, 4, 10, 11
Transcripció i edició d'una obra a partir d'una font original.	15 %	12	0,48	1, 2, 4, 5, 6, 8, 9

Bibliografia

- Apel, W.: The Notation of Polyphonic Music: 900-1600. Cambridge, The Medieval Academy of America, 1961. (1a ed.: 1942)
- Bermudo, J.: Declaración de instrumentos musicales. Osuna, 1555.
- Caldwell, J.: Editing Early Music. Early Music series, 5, Oxford University Press, Oxford, 1987.
- Cerone, P.: El Mellopeo y Maestro. Nàpols, 1613. Ed. Facsímil, Monumentos de la Música Espanyola, lxxiv, CSIC, Barcelona, 2007.
- Gosálvez Lara, C. J.: La edición musical española hasta 1936. Asociación Española de Documentación Musical, Madrid, 1995.
- Grier, J.: La edición crítica de música. Akal, Madrid, 2008.
- Harper, J.: The Forms and Orders of Western Liturgy from the Tenth to the Eighteenth Century. Oxford University Press, 1991.
- Lawson, C., Stowel, R.: La interpretación histórica de la música. Alinza Música, Madrid, 2005.
- León Tello, F. J.: La teoría española de la música en los siglos xvii y xviii. CSIC, Barcelona, 1974.
- Lorente, A.: El porqué de la música. Alcalá de Henares, 1672. Ed. Facsímil. Colección Textos Universitarios, nº38, CSIC, Barcelona, 2002.
- Martín y Coll, A.: Arte de canto llano. Madrid, 1719.
- Nassarre, P.: Fragmentos musicos. Madrid, 1700. Ed. Facsímil Institución Fernando el Católico, Saragossa, 1988.
- Nassarre, P.: Escuela música según la práctica moderna. Saragossa, 1724.
- Rabassa, P.: Guía para los principiantes. ca. 1730. Ed. Facsímil UAB/IDIM, Barcelona, 1990.
- Soler, A.: Llave de la modulación. Madrid, 1762. Ed facsímilBroude Brothers, Nova York, 1967.

- Torres, J.: Reglas de acompañar en órgano, clavicordio y harpa. Madrid, 1736. Ed. Facsímil Arte Tripharia, Madrid, 1983.

- Valls, F.: Mapa armónico práctico. 1742. Ed. Facsímil. Colección Textos Universitarios, nº37, CSIC, Barcelona, 2002.